EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1630,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0096/2021),

A. toteaa, että Euroopan lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) tulo- ja menotaulukon [1] mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 oli 141 620 456 euroa, mikä merkitsee 4,33 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin on todennut kertomuksessaan Euroopan lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit ovat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet ovat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2019 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 99,42 prosenttia, mikä merkitsee 3,31 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; panee merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 86,61 prosenttia, mikä merkitsee 0,31 prosentin vähennystä vuoteen 2018 verrattuna;

2. panee merkille, että Europolin maksut viivästyivät 20 prosentissa tapauksista vuonna 2019; toteaa, että maksuviivästysten määrä oli edellisinä vuosina vieläkin suurempi, mutta kehottaa virastoa tehostamaan pyrkimyksiään suorittaa maksut määräajassa, jotta vältettäisiin maineriski; suhtautuu myönteisesti viraston tältä osin toteuttamiin lieventäviin toimiin, joiden ansiosta vuonna 2019 maksettiin yhteensä 1 624,53 euron suuruinen vähäinen korko;

3. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan virasto jätti vuonna 2019 toistuvasti suorittamatta maksuja määrätyssä ajassa, mikä aiheutti virastolle maineriskin; panee viraston vastauksesta merkille, että se kärsi vuonna 2019 varainhallintoon vaikuttaneesta henkilöstöpulasta mutta se on tietoinen maksujen viivästymiseen liittyvästä riskiprofiilista, seuraa maksuja kuukausittain huolellisesti ja on toteuttanut lieventäviä toimia moitteettoman varainhoidon periaatteiden noudattamiseksi; panee viraston vastauksesta merkille, että myöhässä maksettujen laskujen kokonaisarvo oli vuonna 2019 noin 6,6 miljoonaa euroa, mikä merkitsee 4,6 prosenttia suoritetuista maksuista;

4. toteaa, että viraston talousarvio vuonna 2019 oli 138,3 miljoonaa euroa, ja sen palvelukseen otettiin 15 väliaikaista toimihenkilöä; tähdentää kuitenkin, että viraston hallintoneuvoston hyväksymässä alustavassa talousarvioesityksessä pyydettiin 143,3 miljoonan euron kokonaismäärää ja 43 väliaikaisen toimihenkilön nettolisäystä; painottaa, että määräraha- ja henkilöstövajeiden vuoksi viraston on ollut pakko poistaa monet tavoitteensa ja toimenpiteensä painopisteiden joukosta; kehottaa komissiota ja lainsäätäjiä tehostamaan vuoropuhelujaan viraston kanssa, jotta voidaan puuttua määräraha- ja henkilöstövajeisiin;

[1] EUVL C 184, 28.5.2019, s. 1

Toiminnan tuloksellisuus

5. toteaa tyytyväisenä, että virasto käyttää tiettyjä toimenpiteitä, kuten keskeisiä tulosindikaattoreita, arvioidakseen toimintansa tuottamaa lisäarvoa sekä muita toimenpiteitä talousarvion hallinnoinnin parantamiseksi, kuten toteutunutta saldoa, työohjelman tavoitteiden täytäntöönpanoastetta ja tyytyväisyyttä viraston imagoon;

6. kehottaa virastoa tarkistamaan ja päivittämään säännöllisesti tuloksellisuuden mittausjärjestelmää ja keskeisiä tulosindikaattoreita, jotta voidaan varmistaa viraston tehokas panos ja sen asiantuntemus unionin tasolla; kannustaa virastoa analysoimaan tuloksia huolellisesti ja hyödyntämään niitä strategiansa ja toimintosuunnittelunsa parantamiseksi;

7. toteaa, että virasto toteutti 79 prosenttia työohjelman tavoitteista ja 75 prosenttia vuoden 2019 työohjelman kuuluneista toimista;

8. panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2019 virasto jatkoi yhteisiä toimia ja palveluja muiden unionin virastojen, kuten Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston, kanssa ja osallistui 21:een toimielinten yhteiseen hankintamenettelyyn;

9. kehottaa virastoa lisäämään jatkossakin yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa EU:n muiden virastojen kanssa tehokkuuden parantamiseksi (henkilöresurssit, kiinteistöjen hallinnointi, tietotekniikkapalvelut ja turvallisuus);

10. toteaa, että hallintoneuvoston arvion mukaan monia tärkeitä hankkeita ja toimia ei voitu enää pitää ensisijaisina eikä toteuttaa, koska virastolle vuodeksi 2019 osoitettu talousarvio ja henkilöstötaulukko olivat merkittävästi alustavaa arviota pienemmät ja vuotuista työohjelmaa oli tarkistettava perusteellisesti;

11. pitää myönteisenä, että virasto on yhdessä eu-LISAn kanssa pystynyt sisällyttämään SIS II -tietojärjestelmän haut USE-käyttöliittymään ja että VIS-järjestelmään pääsyn osalta saatiin aikaan lisää edistystä; pitää kuitenkin valitettavana, että Sirene-toimiston sijoittaminen viraston sisälle ei onnistunut vuonna 2019; kannustaa virastoa tehostamaan toimintaansa sisäisten resurssiensa mukauttamiseksi ja koordinoimiseksi unionin yhteentoimivuutta koskevissa aloitteissa tapahtuneen kehityksen kanssa;

12. painottaa viraston tärkeää roolia jäsenvaltioiden rikostutkinnan tukemisessa ja operatiivisten analyysien toimittamisessa; korostaa myös sen tehtävien laajentamista ja sen kasvavaa roolia terrorismin, kyberrikollisuuden ja muiden vakavien ja järjestäytyneiden rikollisuuden muotojen ehkäisemisessä ja torjunnassa kaikkialla unionissa;

13. korostaa, että vuosina 2018–2019 viraston tukemien operaatioiden lukumäärä kasvoi 1 748:sta 1 921:een (kasvua 9,89 prosenttia) ja sen rahoittamien operatiivisten kokousten määrä kasvoi 427:stä yli 500:aan (kasvua 17 prosenttia), mikä korostaa viraston työn merkityksen huomattavaa kasvua; korostaa, että viime vuosina virasto on tukenut pitkälle erikoistuneita tutkimuksia, joilla pyritään torjumaan erittäin kehittyneitä järjestäytyneitä rikollisverkostoja, huumekauppaa, jätteiden laitonta hävittämistä ja pimeän verkon laitonta kauppaa;

Henkilöstöpolitiikka

14. panee merkille, että 31. joulukuuta 2019 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 92,89 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 591 väliaikaisesta toimesta 549 oli täytettynä (verrattuna 576 hyväksyttyyn toimeen vuonna 2018); panee merkille, että vuonna 2019 viraston palveluksessa työskenteli lisäksi 196 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 66 kansallista asiantuntijaa;

15. toteaa, että viraston avointen toimien prosenttiosuus vuoden 2019 lopulla oli 3,6 prosenttia, mikä oli korkeampi kuin 2 prosentin tavoite; panee merkille, että käyttöön otettiin lieventämistoimia, kuten avoimia virkoja koskevien ilmoitusten nopeampi julkaiseminen ja varallaololuettelojen käyttäminen; panee kuitenkin huolestuneena merkille, että viraston henkilöstön vaihtuvuus oli ennakoitua suurempi (11,7 prosenttia) ja lisääntyi edellisvuoteen verrattuna (8,7 prosenttia); ottaa huomioon, että viraston vastauksen mukaan vaihtuvuus johtui suuresta eroamisten määrästä ja vuonna 2019 päättyneistä sopimuksista ja että virasto pitää tilannetta tarkasti silmällä; kehottaa virastoa puuttumaan tähän asiaan mahdollisten pyöröovitilanteiden varalta;

16. panee huolestuneena merkille sukupuolten epätasapainon vuonna 2019 ylemmässä johdossa (139 miestä ja 28 naista), hallintoneuvostossa (43 miestä ja 10 naista) ja henkilöstön keskuudessa; kehottaa virastoa tehostamaan toimiaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen parantamiseksi kaikilla tasoilla; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasapuolinen edustus nimitettäessä jäseniä viraston hallintoneuvostoon;

17. panee merkille, että virasto on hyväksynyt toimintaperiaatteet, joilla suojellaan työntekijöiden ihmisarvoa ja ehkäistään häirintää; toteaa, että väitettyä työpaikkakiusaamista ja siihen liittyvää epäasianmukaista käyttäytymistä koskevista kahdesta tapauksesta tehtiin ilmoitus ja niitä käsiteltiin virallisessa hallinnollisessa tutkimuksessa vuonna 2019; toteaa, että tutkimuksen tuloksia koskeva päätös oli tarkoitus tehdä vuonna 2020; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tutkimuksen tuloksista;

18. pitää myönteisenä, että käytössä olevan sähköisen palvelukseenottovälineen soveltamisalaa laajennettiin menestyksekkäästi myös rajoitettuihin toimiin; panee tyytyväisenä merkille, että virasto pani täytäntöön tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2017 esittämän havainnon, joka koski avoimien toimien julkaisemista EPSO:n verkkosivustolla;

19. kehottaa virastoa laatimaan pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehyksen, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

Julkiset hankinnat

20. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnon, joka liittyy myös edellisen vuoden havaintojen seurantaan ja jonka mukaan virasto pidensi sääntöjenvastaisesti erään liikematkapalveluja koskevan puitesopimuksen voimassaoloa allekirjoittamalla vuosina 2018 ja 2019 muutoksia sopimuksen voimassaolon päätyttyä, mikä teki muutoksista ja niihin liitetyistä maksuista sääntöjenvastaisia; panee merkille viraston vastauksen, jonka mukaan voimassaolon jatkaminen vuonna 2019 perustui toiminnan jatkumisen turvaamista koskevaan tietoiseen päätökseen eikä sitä katsottu ennakkotarkastuksessa epäkohdaksi ja lisäksi vuoden 2020 viimeisen neljänneksen aikana oli tarkoitus käynnistää sisäinen tarkastus lisävarmennuksen saamiseksi viraston sopimusten hallinnointitavasta; kehottaa virastoa parantamaan toimien sääntöjenmukaisuutta ja vastaavasti lujittamaan sopimusten hallinnointia ja ennakkotarkastuksia;

21. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan kalusteita, lisätarvikkeita ja niihin liittyviä palveluja koskevien hankintojen tarjouspyyntöasiakirjoissa käytetyt termit eivät olleet riittävän täsmällisiä, mikä heikensi hankintamenettelyn kilpailuun perustuvaa luonnetta; panee lisäksi merkille, että virasto ei tarkastanut riittävällä tavalla muiden kuin standardityyppisten tavaroiden hintojen asianmukaisuutta ja sovellettujen alennusten laskemista ennen tilauslomakkeen toimittamista sopimuspuolelle; kehottaa virastoa varmistamaan kilpailulainsäädännön periaatteiden täysimääräisen noudattamisen kaikissa tarjouskilpailuissa; panee merkille, että viraston vastauksen mukaan tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettiin hankinnan sisältö ja sovellettavat hylkäämis-, valinta- ja myöntämisperusteet, mikä näin mahdollisti kilpailun, ja että sopimuspuolen myöntämän alennuksen osalta sopimuspuoli oli tarjonnut sopimuksen mukaista vakioalennusta suurempaa alennusta ja virasto noudatti siten moitteettoman varainhoidon periaatteita sopimuksen määräysten mukaisesti; kehottaa virastoa varmistamaan, että tarjouseritelmät ovat kattavia reilun ja tehokkaan kilpailun mahdollistamiseksi;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta, etiikka sekä avoimuus

22. panee merkille viraston nykyiset toimet ja jatkuvat pyrkimykset, joiden tarkoituksena on varmistaa avoimuus, eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta, väärinkäytösten paljastajien suojelu ja häirinnän torjuminen; toteaa, että väitettyä työpaikkakiusaamista ja siihen liittyvää epäasianmukaista käyttäytymistä koskevista kahdesta tapauksesta tehtiin ilmoitus ja niitä käsiteltiin virallisessa hallinnollisessa tutkimuksessa vuonna 2019; toteaa, että tutkimuksen tuloksia koskeva päätös oli tarkoitus tehdä vuonna 2020; pitää valitettavana, ettei joidenkin hallintoneuvoston jäsenten ansioluetteloita ja sidonnaisuuksia koskevia ilmoituksia ole julkaistu viraston verkkosivustolla; muistuttaa virastoa kehotuksista julkistaa pikaisesti viraston hallintoneuvoston kaikkien jäsenten ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset ja raportoida vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tältä osin toteutetuista toimenpiteistä;

23. korostaa, että unionin toimielimiin ja virastoihin sovellettavaa nykyistä eettistä kehystä haittaavat merkittävästi sen hajanaisuus ja olemassa olevien säännösten koordinoinnin puute; kehottaa käsittelemään näitä kysymyksiä vahvistamalla yhteinen eettinen kehys, jolla varmistettaisiin tiukkojen eettisten normien soveltaminen kaikkiin unionin toimielimiin ja virastoihin;

24. korostaa, että tietyt virkamiehet täyttävät eturistiriidattomuudesta annetut ilmoitukset ja arvioivat eettisten normien noudattamisen itse; painottaa kuitenkin, että tällaiset omat ilmoitukset ja itse tehdyt arviot eivät riitä ja siksi tarvitaan täydentävää valvontaa;

Sisäinen valvonta

25. toteaa vastuuvapauden myöntävän viranomaisen esittämien, komission sisäisen tarkastuksen henkilöresurssien hallinnasta ja etiikasta tekemää tarkastusta koskevien kommenttien ja huomautusten pohjalta, että niissä esitettiin kolme tärkeää suositusta, joista kaksi pantiin täytäntöön vuonna 2019; toteaa, että jäljelle jäävä suositus, joka koskee hallinnollisten tutkimusten ja kurinpitomenettelyjen prosessin kuvausta, oli tarkoitus panna täytäntöön vuoden 2020 loppuun mennessä;

26. panee merkille, että sisäisen tarkastuksen yksikkö sai päätökseen seuraavat tarkastukset: operatiivinen analyysi, avustusten hallinnointiprosessi, ABAC-järjestelmään myönnettyjen käyttöoikeuksien validointi ja viraston rikosteknisen laboratorion ISO 17020:2012 -standardin mukainen tarkastus; panee merkille, että vaikka sisäisen tarkastuksen yksikkö totesi sisäisten tarkastusten olevan käytössä ja tehokkaita, vuonna 2019 esitettiin 41 uutta suositusta ja vuonna 2019 toteutettaviksi tarkoitettujen kriittisten ja hyvin tärkeiden suositusten toteutusaste oli 95 prosenttia;

27. panee merkille, että hallintoneuvosto hyväksyi viraston sisäisen valvonnan kehyksen joulukuussa 2018 ja että virasto päätyi vuoden 2019 aikana siihen tulokseen, että kehyksen osatekijät olivat käytössä ja toimivia ja tarvittavat parannukset olivat vähäisiä;

Muita huomautuksia

28. korostaa, että on tärkeää lisätä viraston sisäisten toimintojen ja hallinnoinnin digitalisaatiota; korostaa, että viraston on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse missään tapauksessa syntymään digitaalista kuilua; korostaa kuitenkin tarvetta toteuttaa kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltyjen tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit;

29. panee merkille, että koska Yhdistyneen kuningaskunnan ero unionista oli edelleen epävarmaa, virasto tutki vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen aikana kaikkia mahdollisuuksia tehokkaan yhteistyösuhteen säilyttämiseksi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, jos siitä tulee kolmas maa;

30. kannustaa virastoa tiedottamaan edelleen työstään, tutkimuksestaan ja toimistaan yleisen näkyvyyden lisäämiseksi;

31. toteaa, että sen varmistamiseksi, että kaikilla vammaisilla henkilöillä on mahdollisuus käyttää unionin virastojen, toimistojen ja elinten verkkosivustoja direktiivissä (EU) 2016/2102 ([2]) säädetyllä tavalla, tarvitaan monitahoista lähestymistapaa, johon kuuluu myös kansallisten viittomakielten saatavuus; ehdottaa, että vammaisia edustavat järjestöt otetaan mukaan tähän prosessiin;

32. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 ([3]) antamaansa päätöslauselmaan.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, annettu 26. lokakuuta 2016, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (EUVL L 327, 2.12.2016, s. 1).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0215.